

чення, що свідчить про недостатню надійність банку. Коефіцієнт фінансового важеля виступає оберненим показником до коефіцієнта надійності. Протягом 2014-2016 рр. він зростає, що говорить про підвищення ділової активності банку, але про зниження його фінансової стабільності. Цей показник є близьким до нормативного, у 2016 році становив 9,96.

Таблиця 1 – Показники фінансової стійкості банку з державною часткою «Приватбанк» за 2012-2016 роки

Назва показника	2014	2015	2016	Нормативне значення показника	Темп приросту / зменшення (2016/2014), %
Коефіцієнт надійності	0,12	0,23	0,36	>0,05	+200
Коефіцієнт фінансового важеля	8,40	9,68	9,96	>10	+18,57
Коефіцієнт захищеності власного капіталу	0,13	0,11	0,14	–	+7,69
Коефіцієнт участі власного капіталу у формуванні активів	0,82	0,62	0,58	не менше 10 %	-29,26
Коефіцієнт мультиплікатора капіталу	8,32	7,43	7,98	12-15	-4,09

Джерело: складене автором на основі даних [2].

Коефіцієнт захищеності власного капіталу показує, наскільки банк ураховує інфляційні процеси і яку частку своїх активів розміщує в нерухомість, цінності, обладнання. Протягом 2014-2016 рр. він зростає, що позитивно впливає на фінансову стійкість «Приватбанку». Темп приросту – 7,69 %. Коефіцієнт участі власного капіталу у формуванні активів зменшувався, темп зменшення становить 29,26 %. Цей показник у 2016 році становив 0,58. Це свідчить про зменшення використання власного капіталу.

Коефіцієнт мультиплікатора капіталу відображає ступінь покриття активів статутним капіталом. Протягом 2014-2016 рр. він зменшувався. Це говорить про те, що стабільність банку зростає, але його прибутковість навпаки зменшується. Темп зменшення – 4,09 %.

Фінансова надійність банку з державною часткою «Приватбанк» насамперед визначається і його рівнем платоспроможності, який має підтримуватись постійно. Платоспроможність означає здатність банку відповідати за своїми зобов'язаннями. Нормативне значення коефіцієнта платоспроможності має бути більше 0,5 [1].

Коефіцієнт платоспроможності у 2014 році становив 0,71, у 2015 р. – 0,89, а у 2016 р. – 0,87 [2]. Тобто ці значення перевищують нормативне, що свідчить про високий рівень платоспроможності банку. Тому можна припустити, що всі зобов'язання цього банку можуть бути покриті власними активами.

Отже, забезпечивши власну фінансову стійкість, банк забезпечить нормальне функціонування на даний час, а також зростання фінансового потенціалу в майбутньому. Оцінивши фінансову надійність банку з державною часткою «Приватбанк» в Україні, ми визначили, що за окремими показниками спостерігаються проблеми щодо дотримання нормативних значень, але, не дивлячись на сьогоднішню ситуацію в країні, за даними 2014-2016 років можна стверджувати про високий рівень фінансової стійкості «Приватбанку» в Україні.

Перелік посилань:

1. Юрчишена Л. В. Оцінка фінансової стійкості комерційного банку / Л. В. Юрчишена, С. В. Подолян // *Регіональний бізнес-економіка та управління*. – 2015. – № 3 (39). – С. 72-79.
2. Фінансова звітність [Електронний ресурс] / Офіційний сайт «Приватбанк». – Режим доступу : <https://privatbank.ua/ru/about/finansovaja-otchetnost>.

СУЧАСНИЙ СТАН РОЗВИТКУ СВІТОВОГО РИНКУ ДОРОГОЦІННИХ МЕТАЛІВ

В.А. Ковальчук, к.е.н.

Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця

Незважаючи на офіційно визнану демонетизацію, дорогоцінні метали продовжують відігравати важливу роль у фінансовій діяльності держави та економічних агентів. Не зважаючи на те, що дорогоцінні метали взагалі та золото зокрема втратили функції загального еквівалента, світових грошей чи впливу на встановлення валютних курсів, проте дорогоцінні метали продовжують бути

безпечним активом, засобом забезпечення надійності інвестицій, засобом нагромадження та заощадження. Крім того, з розвитком технічного прогресу дорогоцінні метали стали важливим сировинним компонентом і світові ринки дорогоцінних металів здебільшого орієнтовані на купівлю-продаж дорогоцінних металів для цілей промислового виробництва.

Загалом світові ринки дорогоцінних металів є розгалуженою структурою, сукупністю міжнародних і внутрішніх ринків, на яких цілодобово торгують фізичним металом і похідними інструментами. Світові ринки характеризуються практично повною відсутністю державного регулювання [1]. На світових ринках дорогоцінних металів обертаються золото, срібло, платина і метали платинової групи.

На ціну на дорогоцінні метали впливають різні фактори: фізичні (фізична обмеженість обсягів золота та ін. дорогоцінних металів у світі, складність процесу їх видобутку), економічні (тенденції на валютному ринку, інфляція, дефіцит платіжного балансу рахунку поточних операцій, стан золотовалютних резервів), політичні (законодавчі обмеження на купівлю і торгівлю золотом, політичні кризи та конфлікти, очікування зміни політичних курсів у зв'язку з обранням нових представників влади), психологічні (спекуляції на біржі, схильність інвестора до ризику та ін.) [2].

Попри те, що сріблом торгують на багатьох міжнародних ринках, його ціна, на відміну від ціни золота і платини, значною мірою залежить від зміни попиту на нього у промисловості. Це робить ціну на срібло більш стабільною, ніж ціна на золото чи платину [3].

У 2016 році видобуток золота на 0,4 % – до 3,222 тис. тон. У зв'язку з девальвацією національних валют у країнах видобутку золота відбулося скорочення витрат видобувачів золота на 2 % у 2016 році. Сумарно пропозиція золота в 2016 році зросла на 2 % і становила 4,511 тис. тон. Перш за все, приріст забезпечило збільшення вторинної переробки на 8 % (28 % від усієї пропозиції). Світовий попит на фізичне золото в 2016 році впав на 18 %, до 3,559 тис. тон. Виробництво ювелірних прикрас знизилося на 21 %, до 1,891 тис. тонн – це найнижчий показник з 2009 року. Закупівлі центробанків впали з 436 до 257 тонн (з них 201 тонна – закупівлі центрального банку Російської Федерації). За підсумками 2016 року лідерами за обсягом видобутку золота в світі є КНР, Австралія, Російська Федерація та США [4]. Україна не має значних покладів дорогоцінних металів, тому український ринок сильно залежить від коливань цін на світовому ринку дорогоцінних металів.

Оскільки золото також є засобом формування резервів центральних банків країн, то розмір сформованих резервів у світі суттєво впливає на ціну на золото на міжнародному ринку дорогоцінних металів. Впродовж 2000-2009 рр. спостерігалася тенденція до скорочення фізичного обсягу золотовалютних запасів у світі. А починаючи з 2009 року обсяг резервів поступово зростає. Це пояснюється кризовими явищами в економіці США, що підірвало довіру до долара як до резервної валюти. Однаковим є вплив зміни обсягів золотих резервів на реальні та номінальні ціни золота і срібла. Збільшення світових резервів на 1 тону веде до зростання цін золота і срібла на 0,1 %.

В умовах інтеграції економіки України до світового фінансового та економічного простору підвищується залежність українського ринку дорогоцінних металів від світового. Існує пряма функціональна залежність між індексом фінансової глобалізації та ціною на дорогоцінні метали. Глобалізаційні процеси та світові макроекономічні показники впливають на зміни реальних і номінальних світових цін золота і срібла. Зростання індексу економічної глобалізації на 1 зумовить підвищення реальної ціни золота на 2,8 %, а номінальної – на 5,9 %. У випадку зі сріблом зростання буде дорівнювати відповідно 5,1 % і 8,2 % [2].

У 2013 році відбулися різкі коливання ціни на золото на світовому ринку, що спричинило поступове зниження ціни на золото. Таким чином, впродовж 2013-2017 рр. рівень цін є стабільним та не зазнає значних змін у динаміці. Зниження цін на золото у 2013 році на світовому ринку дорогоцінних металів спричинило зниження цін на золото і в Україні. У зв'язку з падінням ціни на золото збільшився попит фізичних осіб на ювелірні вироби.

Отже, світові ціни на дорогоцінні метали відображають очікування інвесторів стосовно політичного та економічного клімату, а також рівня розвитку виробництва. Незважаючи на різкі коливання та нестабільну динаміку цін на дорогоцінні метали інвестори продовжують купувати активи у дорогоцінних металах з метою забезпечення надійності та низької ризиковості своїх інвестицій.

Перелік посилань:

1. Чиж Л. Я. Системно-структурний аналіз ринку банківських металів / Л. Я. Чиж // Науковий вісник НЛТУ. – 2007. – № 17. – С. 296-301.
2. Доскочинська Л. С. Аналіз впливу глобалізації на ціну золота / Л. С. Доскочинська // Схід. – 2014. – № 6 (132). – С. 15-18.
3. McNay D. Industry & Trade Summary. Precious Metals [Електронний ресурс] / Deborah McNay. – Режим доступу: <https://books.google.pl/books?id=I91PMыkmtk0C&printsec=frontcover&dq=Deborah+Industry>.
4. Видобуток золота в світі в 2016 році збільшилася на 0,4% [Електронний ресурс] / Business Trend. – Режим доступу: <http://www.biznestrend.com/single-post>